RUBRICA AFONULUI

Mascați versus Mascați

(Mircea Bunea, 14 decembrie 2005)

Nu-i pentru prima dată când scriu că, dacă actuala tranziție românească spre un cu totul alt tip de societate s-ar fi petrecut în Statele Unite al Americii de acum vreo sută și cincizeci de ani, ideile ar fi fost pe cât de clare și distincte, pe atât de recunoscute ca fiind cinice. Acolo și atunci, toată lumea culturii – dar nu numai – constatase și acceptase ideea că fiecare generație este un alt popor și se purta în consecință. Fără menajamente, „cinstit", adică „pe față": care pe care! Aici și acum, la noi, adică la gurile Dunării, adică în Balcani, numita libertate câștigată după '89 – „libertate" despre care am scris și în numărul trecut al revistei Melos -, dar și confuzia economică, politică și socială a declanșat în cultură, un război rece fără precedent. Nedeclarat oficial. Ba chiar negat cu vehemență, însă vizibil mai ales între generații și purtat cu mercenari mascați, arareori stilați. Miza conflictului: Scoală-te tu, ca să m-așez eu!, și banii! Armaghedonul : mass-media, sălile de spectacol și, mai nou, strada. Victoriile și înfrângerile sunt deopotrivă ascunse și consumate departe de ochii și de urechile muritorului de rând. Hotărâți să pună punctul pe i, unii o fac pe eroii: „ La noi situația este sub orice critică, dar, vezi, n-ai aflat-o de la mine"! Frica a înălțat cinismul la rang de virtute, însă nimeni nu vrea să recunoască anomalia. E greu de aflat până și cine se bate cu cine și de ce pentru că, de regulă, neogladiatorii umblă mascați. Fața acoperită le permite oricând să treacă dintr-o tabăra în alta, în funcție de sensul din care suflă vântul presupuselor avantaje. Prin interpuși, aproape fiecare sapă la temelia autorității celuilalt – profesionale și morale, de regulă – cu răbdare de chinez bătrân și cu infatigabilă hărnicie de termite, dar cu aerul că îi face un serviciu imens. În față se zâmbește, în spate se lovește. D-aia și circulația – se poate citi și comunicarea – se realizează mai mult prin subterane. D-aia și manipularea și insolența au atins cote paroxistice.

Iată un exemplu recent. Pe 1 Decembrie, cu prilejul Zilei Naționale a României, pentru că, vezi Doamne!, dumneaei ne-ar face un hatâr imens, prin „eliberarea de orice convenții și prejudecăți", redacția PRO Tv a difuzat Imnul Național Deșteaptă-te, române! în șapte variante. Las` că și Constituția și Codul Penal interzic asemenea practici, dar nici măcar Consiliul Național al Audiovizualului n-a reușit să impună aplicarea legii, mulțumindu-se să recomande punerea simbolurilor naționale în... discuție publică (Imaginați-vă reacția instituțiilor Republicii Franceze, dar și pe aceea a cetățenilor simpli, dacă cineva ar îndrăzni, pe 14 iulie, să interpreteze Marseillaise pe ritmuri maghrebiene !!!). Însă România este țara tuturor posibilităților. Ca să demonstreze că totuși îi pasă – sau, poate, doar, pentru că tocmai auzise de declarația domnului Jonathan Scheele, președintele delegației Comisiei Europene la București, care a criticat dur calitatea programelor difuzate de posturile de televiziune dâmbovițene și nu s-a sfiit deloc să lipească substantivul incapacitate de echipele manageriale ale instituțiilor cu pricina –, CNA-ul a publicat rezultatele unui studiu incendiar. Este vorba de o cercetare sociologică inițiată pentru aflarea preferințelor tinerilor români cu vârsta cuprinsă între 7 și 18 ani. Concluziile reconfirmă faptul că influența programelor de televiziune afectează fără putință de tăgadă nivelul cultural al acelora care, cândva, cum zic politicienii, „vor face viitorul țării". Devine clar ce fel de viitor va avea România atâta timp cât, începând cu școlarii din clasa I și terminând cu tinerii care abia au primit buletinul de identitate, în topul-topurilor preferințelor în materie de muzică sunt desemnați alde Minuni și Copii

de Aur, alde Bujie de Vijelie, alde Muță de Mâță... Adică numai unu-și-unu, adică exclusiv tipi care nu văd și nu fac nici o diferență între tonul care face muzica, tonul ironic, ori tonul în sos tomat... Și nici nu poate fi altfel atâta timp cât, uneori, ba chiar de cele mai multe ori, pe cvasitotalitatea posturilor românești te televiziune apar ipochimene pe post de vedete care nu cunosc nici măcar notele din gamă, dar care se laudă că l-au citit din doască-n doască pe... merlucius, peștele...

Firește că timpul schimbă totul. E absolut normal ca fiecare generație de telespectatori să aibă alți idoli, altă muzică, alte ritmuri, alte preocupări, alte preferințe. Astăzi, cuvântul „prost" are cu totul alt înțeles decît acela folosit de Dimitrie Cantemir atunci când scria că, de exemplu, că la Stănilești, pe Prut, Petru cel Mare umbla îmbrăcat ca un prost... Prin alte părți televiziunile fac pe dracu-n patru pentru ca să-și informeze, formeze și distreze publicurile. Alor noștri le-a intrat în cap – atunci când îl au, pe... umeri – ideea tembelă că „a forma" ar avea... sorginte comunistă! Atunci când o fac, așa explică domniile lor alungarea din grilele de program a emisiunilor formative și înlocuirea lor cu telepubele, aducătoare de mare-audiență-mare. Numai că riscurile sunt incomensurabile, deja se vede cu ochiul liber ceea ce investigațiile sociologice confirmă cu rigoare științifică: generația PROhab e cu mult mai numeroasă decât generația PROcomputer. Vestea bună este că, zilele trecute, destui timișoreni tineri au declarat război total „culturii maneliste". Vestea proastă este că, tot atunci, nu s-au lăsat flmați decât din spate și cu glugile hanoracelor ridicate!

Deci, tot mascați...